

קונטרס

נועם שיח

שיעורי

הגה"צ אבדק"ק זר"מ

קראסנא

שליט"א

שיחה נעימה

לפרשת אחרי קדושים

דבר הלכה

בדין אמירה לנכרי בשבת

גליון קנ"א

בעזהשי"ת

שיעורי הלכה ולקט שיעורי אגדה

שנאמרו ע"י

הגה"צ אבדק"ק ור"מ שליט"א

בבית מדרשינו

קהל עדת קראסנא

ב"פ יצ"ו

1601 44th Street

Brooklyn, NY 11204

אפשר להשיג הגליון
בבית מדרשינו

לקבל הגליון באימעי"ל, להערות
ולהארות, נא לפנות

noiYamsiach@gmail.com

לתרומות ולנדבות נא לפנות
לאימעיל הנ"ל
וזכות הרבים יהא תלוי בו

כל הזכויות שמורות

Copyright 2025 ©

עץ "חיים" הוא למחזיקים בה

גליונות "נועם שיח" להפצת דבר ה' זו הלכה
נתנדבו ע"י הגבר שם עזר לעצמו להחזיק ולפאר
מרבצי התורה ולומדיה

ה"ה הרבני הנגיד

מו"ה חיים הלוי מייזעלס הי"ו

לעילוי נשמת הוריו

מו"ה ר' יעקב ארי' בן מו"ה ר' מרדכי צבי הלוי ע"ה

גלב"ע כ"ח אב שנת תשס"א לפ"ק

וזוגתו מרת צירל בת מו"ה ר' משה הלוי ע"ה

גלב"ע י"ז חשוון שנת תש"נ לפ"ק

ת. נ. צ. ב. ה.

תוכן הענינים

ג דרוש לפרשת אח"ק

ו שיחה נעימה

דבר הלכה

האם מותר לנכרי ליקח בשבת מבית הישראל חפץ
ט או איגרת להוליכה למקומה

יא באיזה אופן מותר אמירה לנכרי בשבת

דרוש לפרשת אח"ק

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. דַּבֵּר אֶל כָּל עַדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם
קְדוּשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם. אִישׁ אָמוֹ וְאָבִיו תִּירָאוּ וְאֶת שַׁבְּתִתִּי
תִּשְׁמְרוּ אֲנִי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם (ויקרא י"ט, א, ב, ג).

של קדושים תהיו, לאיש אמו ואביו תיראו,
והסמיכות להפסוק שלאחריו ואת שבתותי
תשמורו.
ועי' ברש"י (ד"ה ואת שבתתי תשמרו)
שמתרץ הענין של סמיכות מורא אב
ואם לשמירת שבת.

בפרשת השבוע (ויקרא י"ט א'-ב'-ג') וידבר
ה' אל משה לאמר, דבר אל כל
עדת בני ישראל ואמרת אליהם קדושים
תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם, איש אמו
ואביו תיראו ואת שבתתי תשמרו וגו'.
וצריך לבאר מה הוא סמיכות הדברים

ע"י שמירת שבת קודש יכולין להתגבר שלא יבוא האדם לידי חטא

האדם חוטא כלל, רק זה בא מחלק האב
והאם שהרי ג' שותפין יש באדם.
וזהו כונת הכתוב, קדושים תהיו כי יש
בכם נשמה קדושה חלק אלו-ה
ממעל, כי קדוש אני ומצד נשמות ישראל
ראוי ונכון להיות קדושים, [והציווי הוא]
איש אביו ואמו תיראו, היינו **שכל אדם**

ויש לפרש בס"ד בהקדם מה שכ' בספה"ק
אוהב ישראל בפרשה זו (בד"ה קדושים
תהיו) לבאר הפסוק, עפ"י מאמר חז"ל בגמ'
(נדה ל"א.) שלשה שותפין יש באדם,
הקב"ה, אב ואם, דהנה **כשאדם עובר**
עבירה ח"ו אז הקב"ה מלמד עליו זכות,
כי הנשמה שהיא חלק אלו-ה ממעל אינה
חפיצה בכך ומצד נשמתו הקדושה לא היה

לזה הוא, ואת שבתותי תשמורו שע"י שמירת שבת אם מתנהגים בקדושה ופרישות יכולין להתגבר שלא יבוא לידי חטא, עיי"ש תוכ"ד.

ע"י סעודות ועונג שבת יכול הצדיק לדבק את נשמתו להקב"ה

והנמשל מובן, כי הנשמה בושה מהגוף לשמוח בשבת בתענוגים של אביה המלך מלכי המלכים הקב"ה בהנשמה יתירה שהוא לו איגרת שלומים מאביו, **לכן צוותה התורה לענג את הגוף בשבת**, שהעונג להגוף שהוא החומר הוא ע"י אכילה ושתיה, וכל זה כדי שיהיה פנאי להצדיק לשמוח בשמחה השנייה שהוא שמחת הנשמה בדביקות השית"ב משך כל יום שב"ק לבל יסיה דעת ח"ו מגודל קדושת השבת, עכתו"ד, (עי"ש מה שפירש בזה את הפסוק).

והנה מבוי' בחז"ל (כ"ב ע"ה:) עתידין הצדיקים שיקראו קדוש לעתיד לבוא, ומב' בספה"ק אוהב ישראל (פר' וישב) כי השתא נקרא הקב"ה קדוש, ולעתיד יהיו נקראים כל הצדיקים בשם קדוש והקב"ה יהיה נקרא לעתיד קדוש לעולם ועד.

ועפי"ז יש לבאר שפיר סמיכות הכתובים, דקדושים תהיו זה

צריך להיזהר ולהתיירא שגם מצד חלקי האב והאם שיש בו שלא יבוא לידי חטא ולא יורידו אתכם ממדרגותיכם אם תמשכו אחר עניני הגוף, והכתוב ממשיך שהעצה

והנה בספה"ק תולדות יעקב יוסף (פר' קדושים בד"ה איש אביו ואמו תיראו) מביא מה ששמע בשם המגיד הרה"ק רבי מענדיל (מבני היכלא תלמידי הבעש"ט הק', ועי' בפ' כי תבא שמביא זאת מהבעש"ט הק') שמבאר את ענין של שב"ק עפ"י משל, לבנו יחידו של המלך שנלקח לשבי קשה ביותר, ובן המלך מצפה ומייחל תמיד מתי יגאל מן השבי הקשה והארוך הלזה, עד שביום מן הימים קיבל מכתב מאביו המלך ובו הוא מחזקו ומעודדו, ושלא יתייאש, ושלא ישכח את נימוסי המלכות בין שוביו, ועוד ידו נטויה להחזירו אל אביו ע"י כמה טצדקות במלחמה או בשלום, ומיד כשהבן קרא את המכתב נתמלא בשמחה עצומה, אך את שמחתו היה צריך להסתיר כי היה זה מגילת סתרים ואי אפשר לשמוח בגלוי פן יודע הדבר לשוביו מזימת אביו המלך, מה עשה הזמין את מכיריו לבית היין, הם שמחו ביין שמחה גשמיות והוא שמח באיגרת אביו על בשורת הגאולה שלו.

ממשיך הכ' שהעצה לזה הוא, ואת שבתותי תשמורו, היינו דע"י **שמירת שב"ק שיש בו מצות עונג שבת** ותשמח את הגוף ע"י סעודת השבת, ואז **תוכל הנשמה לשמוח בדביקות הבורא** **יתב"ש** שבקרוב יגאל אותנו הקב"ה ונהיה בבחינת קדושים.

השית"ב יעזור שנזכה בקרוב להגאולה השלימה, ואז נזכה ג"כ להיות נקראים קדושים.

המכתב שכתב לנו המלך שעוד יגיע הזמן שעתידין ישראל להיגאל ואז יקראו בשם קדושים, וא"כ אז כששומעין בני ישראל את הקריאה של הקב"ה אליהם 'קדושים תהיו' ורוצים לשמוח מאוד על בשורת הגאולה שעתידה לבוא, **אבל מכיון שיש לנו גוף גשמי שזה בא מכת אב ואם, יראים אנו שמא יודע לה להגוף דבר זה ויפריע להנשמה מלשמוח** וכדברי התולדות יעקב יוסף, וזה מרומז בפסוק איש אביו ואמו תיראו.

שיחה נעימה

חיוו של האדם, ור' ינאי שישב בביתו שמע את ההכרזה הזאת וביקש מהסוחר דרך חלון ביתו שיעלה אליו עם סחורתו, ענה לו הסוחר שסחורה זו היא לא בשבילו ולא בשביל חבריו, בכ"ז הפציר בו ר' ינאי שיעלה אליו, ואכן עלה הסוחר אל בית ר' ינאי והוציא את ספר התהילים והראה לו את הפסוקים מי האיש החפץ חיים וגו' נצור לשונך מרע.

מרח החתם סופר זי"ע (דרשות רמ"ד ע"ב, ד"ה איתא) מקשה, **דיש להבין למה אמר סוחר זה לר' ינאי שהוא וחבריו אינם צריכין לזה**, וא"כ למה אח"כ הראה לו את ספר התהילים, ועוד, מה הוא הלשון של קניית סמא דחיי, וכי דבר זה צריך לקנות הלא התורה ומצותיה הם הפקר לכל כמדבר, ועוד קשה, למה צריך המדרש לציין שר' ינאי ישב בחדרו

בפרשת מצורע (ויקרא י"ד ב') **זאת תהיה תורת המצורע**, איתא במדרש (ויק"ר ט"ז ב') דבר אחר, זאת תהיה תורת המצורע, הדא הוא דכתיב (תהילים ל"ד י"ג) מי האיש החפץ חיים, **מעשה ברוכל אחד** שהיה מחזיר בעיירות שהיו סמוכות לצפורי והיה מכריז ואומר, **מאן בעי למיזבן סמא דחיי**, ר' ינאי הוה יתיב ופשט בטרקליניה, שמעיה דמכריז מאן בעי סם חיים, א"ל תא סק להכא זבון לי, א"ל לאו אנת צריך ליה ולא דכוותיך, אטרח עליה, סליק לגביה הוציא לו ספר תהילים הראה לו הפסוק מי האיש החפץ חיים וגו', נצור לשונך מרע וגו', א"ר ינאי **כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעו וכו'.**

פי', שהרוכל היה עובר בין העיירות ומכריז שיש לו למכור סם שמאריך

וכו', מה הנפק"מ אם זה היה בחדרו או מחוץ לביתו.

ומבאר, דבגמ' (ע"ז י"ט:) איתא דרוכל זה היה ר' אלכסנדר, והנה קיום הענין האמיתי של נצור לשונך מרע הוא דוקא כשיושב בביהמ"ד במקום ועד החכמים, ואז יתכן שידברו לשון הרע זה על זה ודברים בטלים, ואם בכ"ז הם נזהרים מדיבורים אלו אז מקיימים את המצוה של נצור לשונך מרע וכן את המצוה של בקש שלום, כי מטבע הדברים כשהוא נמצא בביהמ"ד ועוסק עם חבריו בפלפול, צריך להתאמץ שזה יהיה באהבה ובנחת, אבל כשאדם יושב ולומד לבדו בביתו או בחדרו ואינו הולך לביהמ"ד ללמוד עם חבריו, אפילו אם לומד בהתמדה שעות רצופות, אין לו את הנסיון האמיתי של נצור לשונך וכו'.

וזה הענין בא ר' אלכסנדר להוכיח את ר' ינאי בזה שהכריז מי הוא הרוצה 'לקנות' סם חיים, וכוונתו דוקא באופן של קניה, כדאמרינן במסכת אבות (פ"א מ"ו) וקנה לך חבר, ורק באופן זה כשיושבים בביהמ"ד ולומדים עם חברותא ומידי פעם יש את הנסיון לדבר

לשון הרע על אחד מהיושבים שם, ואם האדם מקיים אז את ה'נצור לשונך מרע', זוכה הוא לסם חיים שמאריך ימיו ושנותיו, ולכן אמר לר' ינאי אתה ודכוותך שיושבים לבד בחדרם ולומדים ואינם מגיעים ללמוד ביחד עם הציבור בביהמ"ד, אינכם צריכים לאזהרת נצור לשונך מרע, כי הרי אין לכם עם מי לדבר, וכן אין את הענין של בקש שלום כמבואר לעיל.

ומסיים החת"ס וז"ל, אלא על כרחך שאין הכוונה רצויה כי אם בהיושבים לפני ה', בבית אולפנא בחבורת חברים רבים וכנ"ל, ע"כ.

כ"ק אאמו"ר זצ"ל אמר בשם הגה"צ רבי שלמה צבי שטראסער זצ"ל אב"ד דעברעצין, שביאר עפ"י דרכו של החת"ס את הגמ' (ערכין ט"ז:) **א"ר טרפון תמיה אני אם יש בדור הזה שמקבל תוכחה**, אם אמר לו טול קיסם מבין עיניך אמר לו טול קורה מבין עיניך, היינו, שר' טרפון אמר שהוא תמה אם אפשר להוכיח בדור הזה את האדם על חטאיו מכיון שכולם חוטאים, ואם אומר לו לחבריו טול קיסם היינו עון קטן שבידך, עונה לו איך אתה יכול להוכיח

לי על העון, טול אתה קורה מבין עיניך
הרי יש בידך עון גדול.

ויש להבין דברי הגמרא, הרי ר' טרפון,
היה תנא אלוקי והאיך יכולין לומר
עליו שיש לו חטאים גדולים עד כדי כך
שאינו יכול הוכיח אחרים על חטאיהם.

וביאר, שכוונת ר' טרפון היה **שהאיך**
יכולים הצדיקים לומר מוסר
לאנשים שעסוקים במלאכתם לפרנסת
הבית, וצריכים הם לצאת לרחובה של
עיר שיש שם הרבה נסיונות, וכשבא
לומר לאדם זה דברי מוסר על איזה חטא
קטן שראה עליו, אומרים לו האיך אתה
יכול בכלל להוכיח לאדם זה, **הרי אתה**
יושב כל היום בביתך או בביהמז"ר
ויושב ולומד ואין לך כלל הנסיונות
שיש לנו, טול קורה מבין עיניך, היינו
תרים את קורת גגך ותסתכל לרחובה של
עיר וראה את הנסיונות הגדולים שיש
ברה"ר, ואז תבין אחרת ממה שחשבת,

ולכן אין הצדיקים יכולים להשתוות
לאלו שחייבים לצאת לרחובה של עיר
מחמת הפרנסה ובכ"ז עומדים כנגד
הנסיונות הקשים שלא יכשלו בהם, ע"כ.

ודבריו הם כדברי החת"ס, שאם
יושבים לבד בבית ועובדים
את השית"ב, אי אפשר להבין את
הנסיונות של אלו היוצאים מחוץ לבית,
ולכן כשמקיימים את רצון הבורא
ונמנעים מלעבור על המצות, שכרם
הרבה מאוד.

ובודאי שבדורינו, שרואים שאלו
שחייבים לצאת בשוק לעמול
לפרנסתם, ובכ"ז נכנסים הם לאחר
המלאכה לביהמז"ר ועוסקים בתורה,
בודאי **אין לשער שכרם הגדול** כמבו'
בגמ' (סנהדרין צ"ט). ששכר צדיקים
גמורים לעתיד לבוא, עין לא ראתה
אלקים זולתך.

שיעור הלכה

יום ראשון פרשת תז"מ כ"ט ניסן תשפ"ה

בדין אמירה לנכרי בשבת

**האם מותר לנכרי ליקח בשבת מבית הישראל חפץ
או איגרת להוליכה למקומה**

הרמ"א (סי' ש"ז סעי' ד') כ' וז"ל, מי ששכר אינו יהודי להוליך סחורתו, ובא האיני יהודי ולקחה מבית ישראל בשבת, אסור, וראוי לענוש העושה, ע"כ.

היינו, אפילו אם הישראל קצץ לו שכר עבור זה מלפני השבת וגם סיכם עם הנכרי מלפני השבת שיבוא ליקח את החפץ וכדו' ולשולחו למקום אחר, והנכרי למעשה איחר ובא לאחר כניסת השבת ליקח את החפץ ולשולחו אסור הדבר.

דבר זה מצוי בזמנינו בעיקר בערב שב"ק בימות החורף שהיום קצר מאוד, שהישראל מזמין את הקאמפני'ס (FEDEX, UPS וכדו') שיקחו האיגרת או החפץ קודם כניסת השבת ולא אמר לו שיוליכנו אותו בשבת, והנכרי מגיע ליקח החפץ לאחר כניסת השבת, אסור.

ומקורו הוא בדברי הרמב"ם (שבת, פ"ו הי"ט) שכ' וז"ל, הנותן לנכרי להוליכה לעיר אחרת, אם קצץ עמו שכר הולכה מותר, ואפילו נתנה לו ערב שבת עם חשיכה, והוא שיצא בה מפתח ביתו קודם השבת, ע"כ.

פי', שאם הזמין נכרי ליקח האגרת להוליכה לעיר אחרת ואפילו שנתן את החפץ לנכרי בערב שבת עם חשיכה שברור הוא שהנכרי יעשנה בשבת, אז באופן שכבר סיכם עם הנכרי את שכר התשלום עבור עבודה זו שזה נקרא 'קבלנות' ואין קובע לנכרי שיעשה

את המלאכה שיעשנה בשבת, מותר הדבר בתנאי שהנכרי יקח את החפץ מביתו של הישראל לפני כניסת השבת, אבל אם איחר הנכרי ובא לאחר כניסת השבת אסור להנכרי ליקח החפץ מביתו של הישראל אע"פ שכבר פסק את השכר עם הנכרי בער"ש.

וברמב"ם (שם) מבאר הטעם דאסור, משום דכשיצא הנכרי מביתו של הישראל בשבת והחפץ בידו, נראה הדבר כאילו הישראל פסק עם הנכרי לעשות לו מלאכה בשבת, ודבר זה אסור אפילו אם הנכרי יעשה בודאי את המלאכה בימות החול.

איסור מלאכה זו בהולכת איגרת או חפץ הוא, **משום איסור הוצאה, ואפילו במקום שיש עירוב ג"כ אסור**, דהרבה פעמים הרי הוא מוליך את החפץ מעיר לעיר וזה מחוץ לתחום שבת, ואפילו אם ההולכה הוא באותה העיר ג"כ אסור, כי הנכרי עפ"י רוב מוליך אותו עם הקא"ר או הטראק, והנכרי כשמדליק את הקא"ר זו מלאכה דאורייתא של איסור הבערה.

ודע, דמבואר בהאחרונים שאפילו אם הישראל מניח את החפץ חוץ לדלת ביתו אבל הוא מונח ברשותו, ג"כ אסור, וה"ה אם החפץ מונח בדלת של אפי"ס או פעקטערי' שלו והישראל כבר הלך לביתו, ג"כ אסור.

אבל מבואר בפוסקים שיש כמה אופנים שמותר, **א.** באם הישראל רואה שכניסת השבת מתקרבת והנכרי עדיין לא הגיע ליקח את החפץ או האיגרת דואר, **יניח אותו מחוץ לביתו במקום שאינו רשותו. ב.** יכול להפקיד את החפץ או האיגרת **אצל שכנו הנכרי** או אצל חנות של נכרי שנמצא בקרבת ביתו, וכשיבוא הנכרי ליקח את החפץ יאמר לו שזה מונח אצל השכן, ואם הוא רוצה יכול לקחתו משם, **ומותר ג"כ להדביק מודעה** על דלת ביתו כי החפץ מונח במקום פלוני, והבי דואר הנכרי יבין בעצמו שיכול לקחתו מאותו מקום, **ג.** בבנין שגר שם הישראל ויש שם עוד דירות או אפיסע'ס של נכרים **ובכניסה לבנין יש שומר של הבנין**, יכול להניח אצלו החפץ או איגרת, אע"פ שעל החפץ נרשם שמו של הישראל השולח, והבי דואר הנכרי יקח אותו משם.

וטעם ההיתר הוא, כי הרי ישראל לא אמר להנכרי שיבוא ליקח החפץ בשבת, אלא הוא איחר מסיבתו, והרי כל האיסור של לקיחת החפץ מבית ישראל הוא משום מראית עין כמבואר לעיל, לכן באופנים דלעיל התירו.

באופן שהאיגרת או החפץ נשאר בביתו של ישראל **והנכרי התאחר לבוא לקחתו** עד לאחר השקיעה, **אבל עדיין הזמן הוא בין השמשות ואינו ודאי לילה** וזה ספק שבת, מבואר בפוסקים שבאופן שיש להישראל **צורך הרבה לזה או שזה דבר מצוה, יש להקל** שהנכרי יכול לקחתו אפי' מביתו של ישראל, מכיון דקיי"ל (סי' ש"ז סעי' כ"ב) דכל הדברים שהם אסורים מדברי סופרים לא גזרו עליהם בין השמשות, ובמקום צורך גדול הקילו, אבל אם אין להישראל צורך גדול לשלוח את החפץ היום, הדבר אסור אפי' כשהוא רק ספק שבת.

ובס' תוספת שבת (סי' רמ"ו וסי' רנ"ב) מב' דאם הפעקטער'י או האפי'ס הוא במקום **שלא נמצאים שם יהודים ואין לחשוש שבשבת יעברו דרך שם, אז מותר להנכרי ליקח אותו מבית ישראל**, דהרי כל האיסור הוא מפני מראית עין דנראה כאילו ישראל אמר להנכרי לבוא לקחתו בשבת, אבל אם בודאי אין חשש של מראית עין מותר.

באיזה אופן מותר אמירה לנכרי בשבת.

המחבר בשו"ע (סי' ש"ז סעי' ה') כ' וז"ל, דבר שאינו מלאכה ואינו אסור לעשותו בשבת אלא משום שבות, מותר לישראל לומר לאינו יהודי לעשותו בשבת, **והוא שיהיה שם מקצת חולי, או יהיה לדבר צורך הרבה, או משום מצוה, ע"כ, ומקורו** הוא מהרמב"ם (פ"ז ה"ט).

היינו, שאמירה להנכרי לעשות מלאכה דאורייתא בשבת אסור מדרבנן ואיסור זה נקרא שבות, ואם זה מלאכה שאסור לעשותו בשבת הוא רק מדרבנן, אז אמירה להנכרי במלאכה כזו נקרא שבות דשבות, דזה תרי איסורים דרבנן, ובאופן זה התירו חז"ל רק בשלשה אופנים, **א. שיש שם מקצת חולי, ב. או שזה צורך גדול, [ועי' במג"א ס"ק ז' דדוקא במקום הפסד מרובה התירו], ג. משום דבר מצוה, ובכל הנ"ל צריך שאלת רב אם זה נכלל בגדר של ג' האופנים הללו.**

והמהחבר (שם) מביא מהרמב"ם אופן שנקרא דבר מצוה שיהא מותר לומר להנכרי בשבת וז"ל, כיצד, **אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה**, ע"כ, היינו שר"ה שחל בשבת וצריך לתקוע תקיעות מצוה והשופר מונח ע"ג האילן, דכל האיסור לעלות באילן הוא מדרבנן שמא יתלוש, ובאופן כזה מותר לומר להנכרי לעלות באילן ולהביא את השופר לקיים את המצוה, דזה שבות דשבות והתירו זאת לצורך מצוה.

והאחרונים כתבו אופן של דבר מצוה שמצוי, כגון **ששכח להעמיד את המורה שעות** (זייגע'ר) **שיעורר אותו בשבת בבוקר** כדי שיקום לקרות קראת שמע בזמנו, או להתפלל בציבור בזמנו וכדו', ומדובר במורה שעות שכדי להפעיל אותו צריך לחברו להפלא'ג העלקטרי'ק, מותר לומר להנכרי שיעשה זאת.

ויש לדעת שההיתר בהמורה שעות לחברו להפלא'ג, הוא מהטעמים דלהלן, דנקטינן כשיטות הפוסקים שלחבר להעלקטרי'ק הוא רק איסור מדרבנן שאינו נכלל בגדר של הבערת אש, וכן משום שרוב מורה שעות האור שיש בהם הוא אור של L.E.D. ואינו אלא כנר בעלמא, וכן משום שהנומבער'ס הנכתבים על המורה שעות אין בהם משום איסור כתיבה מדאורייתא, ולכן בצירוף טעמים אלו אמרינן שחיבור המורה שעות הוא רק אסור מדרבנן, ובצורך מצוה כמב' לעיל התירו לומר להנכרי לחברו דזה תרי דרבנן ומקרי שבות דשבות דהתירו לצורך מצוה.

והנה בארנו לעיל דעת הפוסקים שהתירו שבות דשבות אפילו לצורך מצוה דרבנן, כגון לחבר את המורה שעות לפלא'ג שיעורר אותו לקום בבוקר כדי להספיק תפילה צבור בזמנה, או תפילה בציבור, דס"ל **שגם בצורך מצוה דרבנן התירו בתרי דרבנן אמירה לנכרי**.

אבל דעת המהרש"ל (סי' ח', ומביאו הט"ז סי' תרנ"ה סעי' ב') הוא, **דאסור שבות דשבות במצוה שהיא רק מדרבנן** וז"ל, אם אין בו מצוה אלא מדרבנן אסור, כי מאי חזית לדחויי האי דרבנן מקמי האי דרבנן, הם אמרו לעשות האי מצוה, והם אמרו אמירה לגוי שבות, וכו' עמוד דלא דחינן דרבנן מקמי דרבנן, ע"כ.

היינו, מכיון שהמצוה הוא מתקנת רבנן, ולכן רבנן אלו שתיקנו את המצוה הם גזרו לאסור אמירה לנכרי, וא"כ מהיכן יש רבותא לדחות תקנת רבנן זו כדי לקיים תקנת רבנן השני, ולכן אסור במצוה דרבנן אמירה לנכרי לעשותה בשבת.

אבל המג"א (שם) **חולק על המהרש"ל** וז"ל, ואפשר כיון שהתירו לו חכמים אמירה לנכרי, שרי בכל ענין אפילו לצורך מצוה דרבנן.

והמחצית השקל (סי' ש"ז ס"ק ח') **מביא ראיה לדברי המג"א**, כי המחבר כאן (סי' ש"ז, סעי' ה' בשם הרמב"ם) מביא האופן שמותר אמירה לנכרי לדבר מצוה וז"ל, אומר ישראל לאינו יהודי בשבת לעלות באילן להביא שופר לתקוע תקיעת מצוה, ע"כ, והנה שופר זה אינו נצרך לשבת עצמה כי בשבת אסור לתקוע בשופר, **על כרחק צ"ל דמיירי שחל יום א' דראש השנה בשבת** והוא צריך את השופר ליום המחרת שהוא ב' דראש השנה, והרי מה שתיקנו לעשות ב' ימים ראש השנה אפילו בארץ ישראל, הוא רק מדרבנן, ועיקר המצוה דאורייתא הוא רק יום א' דר"ה, וא"כ כל החיובי מצות ביום ב' דר"ה הם מדרבנן, ובכ"ז מפורש בלשון המחבר שמותר לומר לנכרי בשבת שיעלה על האילן ויביא את השופר לצורך התקיעות של מחר דבשבת אסור לתקוע בשופר, וחזינון מזה דאפילו במצוה דרבנן מתירין שבות דשבות.

וכן כתב בשו"ת בית מאיר (סי' תרנ"ה) וז"ל, באמת איני יודע מאין יצא לו למהרש"ל חומרא זו לחלק בין מצוה דאורייתא לדרבנן, הא לשון הרמב"ם שבשו"ע סי' ש"ז סעי' ה' סתם וכתב דמפני מצוה מותר, ולא התנה מפני מצוה דאורייתא, ולענ"ד איפכא מסתברא, כי אחרי שחזינון שלא העמידו דבריהם דשבות במקום מצוה דאורייתא, **שוב כל דתיקנו רבנן מצות דרבנן כעין דאורייתא תיקנו ולא העמידו דבריהם של שבות דשבות במקומה**, עכ"ל.

והנה ביארנו שדעת רוב הפוסקים דלא כמהרש"ל, אלא אפילו במצוה דרבנן ג"כ מתירין אמירה לנכרי בשבת, ולכן **באם הדרשן שכח בביתו את הניירות של הדרשה** שהכין לפני השבת כדי לדרוש בבית המדרש בשבת, והוא חושש להחמיר מלהביא דרך רה"ר שלנו אפילו במקום שיש עירוב, גם זה נכלל בהיתר של צורך מצוה ומותר להביאו

לביהמ"ד ע"י נכרי שהוא שבות דשבות ומותר לצורך מצוה, ובמשנ"ב (סי' שכ"ה ס"ק י"א) מבאר הטעם וז"ל, מ"מ התירו בכל אלו משום דלדידן להרבה פוסקים אין לנו רה"ר דאורייתא, ואינו אלא שבות דשבות והתירו במקום מצוה, ובשעה"צ (ס"ק י"ג) מוסיף לבאר וז"ל, כי אף דהרבה פוסקים סבירא להו דגם לדידן אית לן רשות הרבים, **מ"מ לענין שבות על ידי נכרי סמכינן על המקילין**, עכ"ל.

ויש לדעת, כי כל ההיתר הוא רק באם שכח להביא את הניירות לביהמ"ד או לא הספיק להביאו מלפני השבת, אבל לכתחילה אין לסמוך על זה שיביאו בשבת ע"י ההיתר של שבות דשבות.

